

ALİ MANÇO'DAN

ALVAR AALTO *anısına*

“Mimari medyanın görsel bombardımanından zaman zaman sıyrılıp büyük ustaların yaşam öykülerini ve yapıtlarını incelemek, çıkartılacak dersler ve bugünün mimarlığını değerlendirmek adına çok gerekli bir uğraş. Çoğu zaman yazılı ve görsel kaynaklar ile idare etmek durumunda kalsak da bir mimarı tanımanın en iyi yolu yapılarını gezmek, mekânlarını deneyimlemek aslında.

Alvar Aalto ile benim bu anlamdaki tanışmam 2010 yılında Cambridge, Massachusetts'teki MIT kampüsündeki Baker House Öğrenci Yurdu binasında gerçekleşti. ABD'deki çoğu geleneksel üniversite yapısı gibi tuğla kaplı olmasına rağmen biri kıvrımlı, diğeri tek kollu merdivenlerin olduğu gibi öne çıktığı cepheleri ile son derece çağdaş ve çarpıcı bir yapıydı karşımdaki. Daha sonra araştırdığımda gördüm ki bu eseri değerli kılan yalnızca yıllara meydan okuyan kütle ve cephesi değildi. Aalto, eğrisel bir plan ile güneşe ve Charles Nehri manzarasına dönük yurt odalarının sayısını olabildiğince artırmış, tüm dolaşım ve teknik hacimleri kuzey cephesi boyunca konumlandırarak yaşam alanlarını haşin kuzeydoğu ABD kışına karşı koruyan bir yalıtım hattı oluşturmuştu. Yapımının üzerinden 67 yıl geçmesine karşın halen özgün halinde kullanımda olan bina, günümüzde “sürdürülebilirlik” açısından birçok kez aslında “Amerika'yı yeniden keşfettiğimizi” de gözler önüne seriyordu.

Alvar Aalto'nun mimarlığını görebildiğim bu tek yapısı ile özetlemem tabii ki olanaksız. Mimarlığının yanında ressam, heykeltıraş ve ürün tasarımcısı da olan bu çok yönlü sanatçı hakkında yazılabilecek öyle çok şey var ki. Döneminin katı işlevselliğini reddederek Akdeniz ve Japon mimarisinden öğeler ile kendi özgün sentezine ulaşması, brüt beton, tuğla ve ahşabın sınırlarını zorlayarak gerçekleştirdiği heykelsi biçimler, ve hepsinden önemlisi, mimarisinde hep insan odaklı olmayı ve en olumlu doğa ve iç mekân ilişkisini sağlamayı hedeflemesi bu büyük mimarı hayranlık ve saygıyla anmamı sağlayan başlıca özellikleri. Ayrıca Aalto'nun 300'ü aşan sayıdaki yapıyı birer “Gesamtkunstwerk” (bütün sanat eseri) olarak mimariden mobilyalarına dek tüm ayrıntıları ile tasarlamış olması da, maliyet ve zaman baskısı altındaki günümüz mimarlık pratiğini sorgulatan bir başka üstün yönü...”